

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$.
Для Галичини 72 кор.
Для України 36 руб.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми України до скопу
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас пі море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Польща вже конає!

Зі самої Польщі ми тут в Америці не маємо много вірних вістий публичною дорогою через часописи. Польські часописи правительственні не подають того, що дійсно діється у Польщі, а у Східній Галичині з осіб, задля знаних причин, цензура усіх часописей так польських, як і чужомовних є у теперішню пору найвищою властею, і без її відома вічого для польської справи некористне не може передертися до широкого світа через часописи.

Англійські часописи не можуть писати вірних відомостей з Польщі по перше тому, що ті самі американські і європейські англійські газети формально перенялися у величання сили, великості і могучості, та світлої будучности воскресної Польщі сягаючої од моржа до моржа. Нині видять ті самі часописи неминучий упадок своєї улюбленниці, не мають чола повтаряти ті самі підхлібні ідіотства о Польщі зі страху, щоби їх не виємів світ.

Навіть такий великий приятель великої Польщі, як американський історик, доктор Франк Сімонде, що то колись розпливався у своїх статтях про забороло східної європейської культури, великої п'ятдесят і два мільйонної польської держави, прийшов до голови по розум, вкусивши

польським «жондем» як члени американської амбасадати у Варшаві, конзулятів у Лодзі, Кракові, Львові і т. д. та члени Американського Червоного Хреста, що такої дряхлої держави як теперішня Польща, не було під сонцем і здається не буде, і що дні її животіння почислені на місяці, ели не тижні. Фактом є, що жадна з тих держав, котрі воскресили Польщу, не має відваги дати Польщі позичку, хотай та Польща має пшеничні українські лани, просторі ліси, бориславську, та східницьку славу нафту, калуську, болахівську, стебницьку, і дрогобицьку сіль. Навіть стала акушерка хирлявої Польщі, Франція, зачала побоюватися за цілість своєї вихованки і похрестниці і по пораженню большевиками царського Вранглія, помагає Польщі «дипломатичними радами», замість франками.

За те Українці найбільше зі всіх заінтересовані долею своєї безпримірної гнобительки Польщі мають дуже много доказів критичного положення свого ворога. Українці американські дістають день в день приватні листи зі старого краю від своїх кривих, а цензура польська, утомлена працею цензурування усіх часописей друкованих у Польщі, не має сили цензурувати листів і гірогліфів писаних мішаниною польського і українського жаргону, перепускає ті листи так, як вийшли з під пера. Ті листи і доне

не вільно сходитися у громадкі нікому, навіть Мазурам; але коли трафиться нагода прислухатися, що Мазурі говорять між собою, можна часто почути слова: «браця тсеба остейць коси». До сінокосей будь що будь троха задалеко, щоби мазурі лагодилися до сінокосів; а мимо того дораджує оден другому «острити коси»; може бути що у Польщі прийде до «сінокосів» скорше, як у інших краях.

З Красічина писаний лист одного Українця до своєї сестри мешкаючої у Карнегі з дня 16-го січня 1921. звучить у виривах ось як: «У нас доляри дуже дорогі. За одного доляра можна дістати ТИСЯЧ польських марок!! У нас можна дістати за сто доларів муровану дуже гарну хату. Люде (поляки) продають свої хати, біда нечувана. Добре що Ви в Америці, і не знаєте голоду, бо у нас нема що їсти; Поляки усе забирають і т. д.»

Лазди продають свої хати, та не знати, бо не сказано чому: чи щоби купити собі їсти, чи може люде прочувують яке лихо з весною; на кожний випадок продаваннем Поляками мурованих хат в Красічині, не є добрим вістуном для Польщі. З того всего видно, що Польща у смертельних судорогах, і приїзд грайка Падеревського до Америки, а Шилеуцького і червоного польського князя Сапіги до Парижа вказують, що

ли в містах Умані та Брацлаві цілу 41-у советську дивізію і пішли опісля зміцнені великим напливом населення на Одесу. Повстанці облягли також місто Єлисаветгород, а їх головна сила потягла на Київ. Повстанне коло міста Проскурова в повнім ході. Також вибухли повстання селян на Полісся, Волині та на Білій Русі. Білоруські війська повстанців обсадили город Вижню і очистили увесь округ зі советських війск.

30 країв буде на конференції в Лондоні.

Англійський король дав палату св. Якова на аліантські конференції які будуть небувалим зібранням європейських державних мужів.

Загалом буде заступлених 25 до 30 країв, які будуть репрезентувати різні місії, котрі зачинали приїздити ще у лютім.

Сі делегації будуть числити до 300 осіб, котрі будуть гостями правительства і будуть розміщені в готелях.

Між іншими делегаціями є німецькі в справі відшкодування; турецька в справі зміни турецького договору зі Севр і австрійська в справі фінансової помочі австрійській республіці.

Італія замикає границі для емігрантів зі сходу.

ликості і могутості, та світло будучності воскресної Польщі сягаючої од моржа до моржа. Нині видять ті самі часописи неминучий упадок своєї улюбленниці, не мають чола повтаряти ті самі підхлібні ідіотства о Польщі зі страху, щоби їх не висміяв світ.

Навіть такий великий приятель великої Польщі, як американський історик, доктор Франк Сімонде, що то колись розпливався у своїх статтях про забороло східної європейської культури, великої п'ятдесяті і два міліонової польської держави, прийшов до голови по розум вкусившись за язик, почав покивувати головою, що готово статися нещасте для так много обіцваної середно-європейської держави, Польщі. Друга причина мовчання англійських часописей про Польщу є страх перед світом; вони знають по часті з урядових джерел, по часті півурядових, а найбільше з практики тих, котрі мали, або мають ще тепер яку небудь лучність з

дипломатичним радям, мість франками.

За те Українці найбільше зі всіх заінтересовані долею своєї безпримірної гнобительки Польщі мають дуже много доказів критичного положення свого ворога. Українці американські дістають день в день приватні листи зі старого краю від своїх кривих, а цензура польська, утомлена працею цензурування усіх часописей друкованих у Польщі, не має сили цензурувати листів і гірогліфів писаних мішаниною польського і українського жаргону, перепускає ті листи так, як вийшли з під пера. Ті листи і люде, котрі приїхали зі старого краю до Америки, говорять саму чисту правду; щирі ревеляції душі хлопа польського і українського, ревеляції, котрі можуть своєю вартістю йти на вагу золота.

І так прибувший зі старого краю, повіт Сянік, І. Пелехович розповідав, що чув між польськими (чистими мазурами) хлопами. Голосно не можна говорити, ані

в Америці, і не знаєте голоду, бо у нас нема що їсти; Поляки усе забирають і т. д.»

Ляди продають свої хати, та не знати, бо не сказано чому: чи щоби купити собі їсти, чи може люде прочувують яке лихо з весною; на кожний випадок продаваннем Поляками мурованих хат в Красічині, не є добрим виступом для Польщі. З того всего видно, що Польща у смертельних судорогах, і приїзд грайка Падеревського до Америки, а Пілсунцького і червоного польського князя Сапіги до Парижа вказують, що мама вже конає, коли хлопці розбіглися по докторах.

О. П.

Селянські повстання на Україні.

Праська газета „Народні політики“ доносить:

Военний стан межи українським населенням та советською армією прибирає по всій Україні щораз острійші форми. Повстанці знищи-

ти ріжні місця, котрі зачинали приїздити ще у лютім.

Сі делегації будуть числити до 300 осіб, котрі будуть гостями правительства і будуть розміщені в готелях.

Між іншими делегаціями є німецькі в справі відшкодування; турецька в справі зміни турецького договору зі Севр і австрійська в справі фінансової помочі австрійській республіці.

Італія замикає границі для емігрантів зі сходу.

Еміграцію із Середньої Європи здержано і східні границі Італії замкнено задля здоровляного відношення тамтешніх умовин.

Заведено дуже строгі приписи в околицях, де не обовязують торговельні запорядження.

Границі будуть замкнені протягом одного місяця для емігрантів з Польщі, Чехословаччини і Югославії. Випадки тифу були там під строгою карантанною. Нових випадків не було.

В. Злотополец.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Він вибрав дорогу, де рідше розкинулися й звідки можна було охопити зором більший простір. Та на лихо таких місць у пралісі майже не було.

І вже пройшов Микола чимало дороги, а проте нічого не злибав крім дерев, кущів та буйної трави. Аж ось на невеличкій прогалині побачив він малі кущики з червоно-синім білим цвітом, а на деяких з них виднілися зелені яблука завбільшки як черешні.

Зірвав наш козак кілька ягід, та не до смаку вони йому були. «От якась лободика й більш нічого», промовив він та й зі злости вирвав бадилля. Коли дивиться, а тут на коріньку наче бульба.

Вкусив одну та й силюнув. «Не буде з нас мабуть мені користі, та все ж таки не зашкодить кілька взяти з собою: може коли здадуться». Бульби кинув у торбинку й пішов далі. Ліс ставав усе густішим і темнішим. І хоч завзятень був наш Микола, все ж таки моторошно ставало йому, як зашепестіло щось над

ним, або як не далеко нього тріщало час до часу гілля.

Саме йшов узліссям. Сонце знімалося все вище й стояло як раз над головою. треба було спочати трохи та підживитися. Недалечко дзюркотів струмок — туди й попрямував. Розсівся під гелястим деревом, виїняв горіхи й устриці та почав обідати. Коли чує, а тут усе голосніше та частіше тріскоче галуззи: наче гурт волів надходить. От тут так здається не жарти!

Оглянувся навкруги — нічого; підождав — знову тріскоче. Коли дивиться, а на прогалині коло струмка череда диких звірят. Як би не довга шия, як у верблюда, та не голова як у лошака, то подумавби може, що то стадо серен.

«Еге, це лями, про яких учився колись у школі. Добре, що взяв сокиру з собою», ховаючись уже за дерево бурмотів Микола.

І йому таки цим разом пощастило. Череда звірят почала підходити все ближче й ближче. А як остання молода ляма переходила попри нього, вискочив і вдарив її сокирою в голову. Убита ляма упала біля його ніг. На превелике здивування Миколи череда звірят була більше здивована цим, ніж перелякана: видима річ вони вперше побачили в життю своїм людину.

Сполювавши ляму, закинув її наш ло-

вець на плече й пустився до дому. По дорозі знайшов кілька цитринових дерев, добре знаних йому ще з Танджеру, кинув кілька десятків дозрілих цитрин у торбину, зазначив те місце гелякою щоби вдруге міг туди потрапити й веселий, що так пощастило йому в мандрівці, вернувся додому.

Першою турботою Миколи було оббілувати ляму. Та як тут оббілуєш, як нема тут ні ножа, ні чого гострого? «Ага, у мене є той уламок мушлі, яким я дні карбую» — думає Микола. Отож кавалком мушлі оббілував наш козак ляму, розіп'ячав шкуру й виставив на сонце, щоби просохла. А тепер заходився коло мяса. Виїняв кишки й інші тельбухи, відломив із тяжкою бідою частину, та й збирається пекти.

Увесь час Микола був так зайнятий своєю новою роботою, що й забув про недостачу одного найважнішого — вогню. А згадавши нарешті, сумно похилив голову.

От кременя б мені та кресало, так миттю запалахкотів би вогонь, що ну-ну! з жалем думав він. Та де тут його взяти? Треба радити инакше. Читав десь, що дикуни труть дерево об дерево так довго, що воно займається полум'ям. От спробувати треба й мені добути живого вогню. Узняв два сухі цурпалки, обтесав й тре одно об друге. Довго тер отак

бідолаха. Піт виступив йому, рукама вже ледві совгає. А коли один цурпалок почав курити, то так уже був сголений Микола, що ледві-ледві міг рушити рукою. Нічого не вийде з цього» — думає. «Треба вигадати щось друге.»

Та на віщо козяком був Микола! Хіба йому не доводилось у поході, відучи верхи, класти маєо під сідло, як козаче Святославу Хороброму, й отак респаривши їсти! Що правда, не буде печене, та всеж таки й не сире.

Приніс два широкі, плесковаті камені, вклав між них мясо та почав стукати клепалом. По недовгому часі камінь почав ставати щораз гарячішим. І ще з більшою натугою невпинно стукав Микола об камінюку, аж наприкінці мясо так змякло, що можна було його вже їсти. Що правда, за печене не мав би охоти його замінити... та давно не бачив вже мяса. Приправивши його ще цитриною, не без смаку так з'їв свою першу добичку, закусив горіхом кокосовим, попив чистої водиці й так ліг відпочити по тяжкій праці.

Сонце не світило вже так і не пекло як перше. «Ех! — думає Микола — воно йде щораз ближче до зими. Треба думати, як захиститися од зимового холоду.» Та глянувши на шкуру, що розіп'ячана лежала перед печерею, усміхнувся веселий: «Ось знаю вже що мені роби-

Вирішення державно-правного становища Сх. Галичини Лігою Народів.

Рада Союзу Народів, зібрана в Парижі 23. лютого ц. р. приступила до вирішення домагань, предложених їй Делегацією Української Національної Ради З.У.Н.Р. в Женеві дня 28. листопада і 2. грудня 1920, як також 12. лютого ц. р. Реферував її президент Союзу Народів Павло Гіманс (Бельгієць), а проводив Раді амбасадор Бразилії в Парижі Де Куня. По офіційним відомостям з Парижа Рада Союзу Народів одностайно в отсей спосіб вирішила міждержавне сучасне становище Галичини (Східної).

1. Постанови мирового про права національних меншостей в Польщі не можуть бути примінені супроти Галичини, бо вона лежить поза границями Польщі.

2. Постанови про виконання мандатів і контролю Союзу Народів над мандатарем не можуть бути примінені супроти Галичини, бо Польщу не наділено мандатом завести адміністрацію тої країни.

3. Не можна теж прикладати до того случаю приписів гагської конвенції, бо вчасі коли була заключена та конвенція Польща не існувала як держава.

4. Польща являється тільки фактичним мілітарним окупантом Галичини, якої сувереном є держави антанти (арт. 91. договору в Сан-Жермен), — тому Рада Союзу Народів рішає предложені їй домагання дотично правного становища Галичини і відносин у тім краю відступити Раді Амбасадорів.

В часі нарад делегат польського Уряду член Союзу Народів п. Аскеназе не був присутній, а покликано його лише до вислухання рішення. По вислухання його він заявив, що супроти такого рішення польський уряд предложить свою ноту з протестом.

Запасше рішення буде безперечно мати авторитативне значіння для Ради Амбасадорів зглядно для Найвищої Ради Мирової Конференції, так як при його постанові згідно заявили представники держав ан-

та неправно покликувалася, стверджує раз на все, що Польща не дістала від держав антанти ніякого мандату на заведення адміністрації в Галичині та що супроти цього всякі законодавні і адміністраційні зарядження Польщі стратили всяке правне значіння відносно території і населення Східної Галичини без різниці національностей.

Третій пункт про вимірвання приписів гагської мирової конвенції наказує, що Польща цеї конвенції не підписала і з тої причини її навіть в межах окупанта не придержувалася і тим виправдувала своє безправне поступовання в Східній Галичині.

В кінці четвертий пункт стверджує, що Польща є лише і тільки фактичним мілітарним окупантом Східної Галичини і тим самим не має права виконувати на цій території ніяких державних прав, так як сувереном цеї території аж до остаточного вирішення державного її становища є держави антанти по думці арт. 91 сан-жерменського мирового договору, підписаного 11. вересня 1919 р.

Отсе послідне ствердження відповідає дотеперішному становищу Найвищої Ради, бо вже в договорі заключенім в Севр 10. серпня 1920 при означуванні остаточних границь між Чехо-Словаччиною, Угорщиною, Румунією і Польщею — представники держав антанти заступали інтереси території Східної Галичини як окремого міжнародного підмету. Те саме сталося і при заключуванні договорів торговельних між Францією і Польщею в Парижі в місяці лютім с. р. в котрих всі права відносно східно-галицької області застережено для того уряду, який обійме державну владу на території Східної Галичини.

Вислідом цього міжнародного становища Східної Галичини є те, що польська окупаційна влада не має права домагатися від населення Східної Галичини, щоби воно узнавало себе польськими горожанами; воно не має права військової бражки, вона не має таксамо права касовання законів, які обовязували до польської окупації, ані розв'язування нових, — ні до переносування тамошних урядників до служби на

а не польським. За це воно не може бути потягнене до ніякої відповідальности польською окупаційною владою. Рівнож не може польська окупаційна влада потягати ціле населення Східної Галичини до якої небусть відповідальности з причини його політичних чи мілітарних виступів в часі до польської окупації.

Отсе принципальне старовище такої міжнародної інституції, яким є Союз Народів, буде безперечно великою пільгою для цілого населення Східної Галичини, та стане основою до остаточного вирішення державного становища Східної Галичини. А що на се наші бразилійські Ляшки?

Де росте большевизм?

Слово „анальфаетизм“ є грецького походження, тож не диво, що між Греками є так багато неписьменних.

А далі, не диво, що як є тільки неписьменних, то і большевизм до них попадає.

Бо перше услівє большевизму є темнота і глупота.

Де нема темноти і глупоти, там нема большевизму.

Ленін сидів довгі літа в Швайцарії, де тримав школу, вчив діти, а не завернув голови ані одному чоловікови.

Бо в Швайцарії нарід є вільний більше вже як від 600 літ, а також є просвічений і розумний, то не то висміявби Леніна з його московською „наукою“, але навіть не хотівби його слухати. Ленін се знав і не виривався з дурницями, бо знав, що на се треба аж темних нещасних Москалів, котрі через 300 літ неволі за царів Романових мали час подуріти і подивачіти.

Росія — то було власне якраз найліпше місце для збурення народу до анархії, руїни, знищення і занепаду.

І Ленін в Росії осягнув свою ціль. Нині Росія — се велика руїна.

Мож він був рукою пімсти, яка відімстилась на царській Росії за її століття тяжкої неволі, але досить що він її приніс руїну.

Колись та руїна минеться, але память останеться, що зло не минає безкарно, бо як зло, яким був

можуть „віддати“, бо там є „польська культура“.

Найліпше ту „культуру“ знають Українці, котрі родились і жили в Сх. Галичині.

То не лише горальні, коршми шинки, але і все інше, що є в нашім краю — польське.

Польські написи при дорозі польські „косцюлки“, „каплічки“, „шкулки“, „кулка“ і різні інші гульки і капсулки. Все те є „польською культурою“, яка стоїть на решкодї віддачі Східної Галичини народови С. Галичини. Бо тоді знати, чи той нарід всі ті пігулки так буде шанувати, як польський шандар, чи може покажется культурним і не пошанує тої високої „культури“.

Вся польська „культура“ в Галичині; імпортована з Польщі. Вона, що можна найти польського в Східній Галичині, се ввезене до неї польського крулевства.

Але все те не прийнялось і приймається. Воно в Східній Галичині трафляє на твердий камінь і всихає. Ніщо польського солотно не приймається.

Щож з такої культури, як її не хочуть, то не хоче; кождий ненавидить і бридиться нею; мерзиться нею і відкидає її?

З неї там нічого не може бути. Її може прийняти двоє, троє людей, як Яцків, Демянчук, Твердий хліб, але більша громада людей не прийме.

Для того то всі польські захочення даремні. Бо культуру нарід мусить прийняти добровільно, охотно і щирою душею; а накинена культура буде тільки зненавиджена і буде чужа, буде наїзником яким той, хто її ввіз, і зів'яне на місці де її виладовано.

В Галичині Українці мають свою українську культуру і не потребують чужої. Польський учений Францішек Буяк — професор ківського університету, котрого в деревський був привіз до Парижу у своїй книжці п. з. „Галиція“, писав, що Українці Східної Галичини стоять культурно від Польщі, для того не вони польщатся, але Поляки українщатся.

Галицькі Українці живуть життя тою своєю рідною культурою, а що вона є з рідного

магання дотично правної становища Галичини і відносин у тім краю відступити Раді Амбасадорів.

В часі нарад делегат польського Уряду член Союзу Народів п. Аскеназе не був присутній, а покликано його лише до вислухання рішення. По вислуханню його він заявив, що супроти такого рішення польський уряд предложить свою ноту з протестом.

Запавше рішення буде безперечно мати авторитативне значіння для Ради Амбасадорів зглядно для Найвищої Ради Мирової Конференції, так як при його постанові згідно заявили представники держав антанті, що засідають в Раді Союзу Народів.

З особна перший пункт стверджує що Східна Галичина не належить до польської держави та що супроти цього українське населення не може бути трактоване як національна меншість у Польщі, але як національна більшість державної території Галичини.

Другий пункт рішення про kwestію мандату, на який досі Поль-

лицької області застережено для того уряду, який обійме державну владу на території Східної Галичини.

Вислідом цього міжнародного становища Східної Галичини є те, що польська окупаційна влада не має права домагатися від населення Східної Галичини, щоби воно узнавало себе польськими горожанами; воно не має права військової бражки, вона не має таксамо права касовання законів, які обов'язували до польської окупації, ані розв'язування нових, — ні до переносування тамошних урядників до служби на території польської держави. ані вживати державних доходів Східної Галичини на потреби чужої польської держави. Та польська окупаційна влада не має права потягати до якої небуть відвічальности східно-галицьких горожан за порушення обов'язків польського горожанства; а тим самим все населення Східної Галичини стає на легальній основі, коли себе визнає східно-галицькими горожанами, —

літ неволі за царів Романових мали час подуріти і подивачіти.

Росія — то було власне якраз найліпше місце для збурення народу до анархії, руїни, знищення і занепаду.

І Ленін в Росії осягнув свою ціль. Нині Росія — се велика руїна.

Мож він був рукою пімсти, яка відімстилась на царській Росії за її століття тяжкої неволі, але досить що він її приніс руїну.

Колись та руїна минеться, але память останеться, що зло не минає безкарно, бо як зло, яким був царський лад оставило було Росію в темноті і глупоті, то вона сама на собі відімстилась при допомозі большевизму і сама себе зовсім знищила.

Се є московське самознищення.

„Польська культура“ в Галичині.

Поляки нераз чваняться з дурної голови, що східної Галичини не

де її виладовано.

В Галичині Українці мають свою українську культуру і не потребують чужої. Польський учений Францішек Буяк — професор ківського університету, котрого деревський був привіз до Парижу своїй книжці п. з. „Галиція“, писав, що Українці Східної Галичини стоять культурно від Поляків, для того не вони польщатся але Поляки українщатся.

Галицькі Українці живуть житте тою своєю рідною культурою, а що вона є з рідного рення, то вона є демократична, має більшу силу захопити чужу ніж та штучна, що була штучно насаджувана польськими панамі і поштучно народова та ще й українському.

Крім того в Східній Галичині також англійсько-американська культура. Сею культурою живе мільон Українців із Сх. Галичини Злучених Державах, Канаді й Бразилії, а що галицькі Українці

ти. Лям тут немало та й не дуже, як бачу, вони мене лякаються. Не важко мабуть буде вбити птук кілька. І от тобі буде й печеня, й одіж на зиму.»

І хоч утомлений сильно, але радий і веселий, що так щасливо проминув йому день, Микола заснув гвердим сном.

Здобуття вогню.

Сонце стояло вже високо, як Микола прокинувся зі сну. Зірвався мерщій, бож сьогодні мав полювати на лямі. Та цим разом йому не щастило: небо затягло чорними хмарами, зірвався вітер і струями полився дощ. Про лови навіть і гатки не було.

»Треба зачекати трохи«, — думає Микола. Та тут тобі ще на гірше завезлося: у лісі стало темно й тільки час до часу блискавки освітлювали небо. І біна», сказав собі подумки Микола. Нездавалося Миколі, що від гуркоту грому весь ліс тремтить, що хвилиною ще — й йому з рук: дерево над печерою палахкотіло ясным подумком. З радости неописаної Микола й забув навіть, що може згоріти привязана до пенька мотузана драбина. Та часу гаяти не можна було: набрав мерщій гилля, підклав сіна й прожогон кинувся по драбині вгору, щоб знести вогню. Миттю зліз із запаленою гилею, підпалив сушняк і весело поглядав, як що раз ясніше полум'я гоготіло перед печерею.

Коло полудня грім почав стихати. Дощ не лив уже срулами. Час до часу зпоміж чорних хмар риглядав синій шматок блакиті. Хуртовина утихла. Тільки розгойдане гилля колисалося ще, срушуючи з листя краплини дощу.

»Значить можна вже вибратися в дорогу«, — подумав Микола, бирючи сокиру й закидаючи горбу на плечі. І вже збірався йти, коли тут, як грякне! — затряслася печеря й Микола повалився з ніг без памяти.

* * *

»Мабуть довго пролежав я тут«, думає наш козак бачучи, що хуртовина зовсім утихла й хмар уже не видно. Спробував підвестися й устати. Нарешті це пощастило й Микола з радістю відчув, що здужає навіть йти. Взагалі не відчував він жадної слабости — тільки в голові немов джкілі гули. Уставши, побачив він перед печерею гилля з дерева, що росло на скелі. »Ох, лишенько! нове тобі, козаче горе!.. Це мабуть грім ударив у дерево, до якого привязана мотузана драбина«, сказав собі подумки Микола. Незароком глянув в гору й сокира випала йому з рук: дерево над печерею палахкотіло ясным подумком. З радости неописаної Микола й забув навіть, що може згоріти привязана до пенька мотузана драбина. Та часу гаяти не можна було: набрав мерщій гилля, підклав сіна й прожогон кинувся по драбині вгору, щоб знести вогню. Миттю зліз із запаленою гилею, підпалив сушняк і весело поглядав, як що раз ясніше полум'я гоготіло перед печерею.

Розпалюючи багаття, кинувся наш ко-

зак гасити вогонь на дереві, бо зміркував, що як згорить пеньок, то не буде до чого прив'язувати драбину. За хвилину кілька замість полум'я взносився з дерева дим у гору, а трохи згодом — на дереві зісталось лише чорне, обпалоне гилля.

Веселий і бадьорий вернув Микола до печері. Зараз же настромив на рожен шматок мяса почав пекти.

Оберта мясо, оберта та вже й утерпіти йому важко. »Еге, козаче, як пекти — так пекти! Соли нема? — Та голова навіть?« — Побіг чим швидше до моря, зачебернув лущиною з кокосового горіха води, приніс до печері, сполоснув морською водою мясо, посмажив іще трохи — й готове.

Засів тепер наш Микола обідати. З радости аж очі блищать. На бенкетах у кошового не їв здається так смачно, як тепер. Роскошує після довгого посту бідолаха.

— »Пообідав добре«, каже витягаючись. »Давно, давно вже не памятаю такого свята. Тепер треба таки не жарти подумати, як мені обберігати благодать оцю — жариво. Довго міркував козарлюга, аж поки не побачив, що зі стіни скелі, на лікоть заввишки над землею сторчить здоровенна камінька. І хоч усеї камінь був моїрий, та місяці під

ним було сухе, немов би й дощ не дав.

— »Ось тобі й місце на вогонь!« скрикнув урадуваний Микола. »Та мабуть не звик я вдсвольнятися. Чого не збудувати мені печі як статочного господареві? — Лопатою видобваю камінькою яму, боки обложу муром каміння — от й діло готове: піч куди!«

А що зважав Микола на наймдрібницю (бо пересвідчився, що й найменча дрібниця може стати в пригоді), пригадав собі, що в одному місці чив гарну глину, схожу цілком на жигурську. Як раз тепер ця спостережість стала йому в пригоді.

Не гаючи часу, взяв лопату та вийшов шукати глини. Що в орієнтуванні, на якій завгодно місцевості смитень був із наліого копаючи глину, то не довго довелось шукати місце, де бачив кілька двійжовту як в'єк глину. По зливному щі земля була м'яка й тому без великого труду накопав Микола найкращої глини, наліпив чотирьокутніх цегелок і повигладжував їх іще рівненько камінем. А коли вже готових було кілька кількох цегел, поскладав їх рядочком, щоб просохли й затверділи на сонці. Сам вернувся до дому, бо зголоднів дуже.

(Далі буде)

останніх роках є в безупинних зносинах між своїм рідним краєм і Америкою, то ся нова культура вщиплюється також і в Галичині.

Значить в Галичині є українська і нова англійська культура і зачинає здобувати собі простір, але польська, привезена, зненавиджена не має місця і мусить вступити.

„Свобода“.

Мала надія на успіх конференції в справі німецького воєнного відшкодування.

В Парижі не сподівалися успіху з конференції в справі німецького воєнного відшкодування, яка мала відбутися в Лондоні дня 1. рта с. р.

Французський прем'єр Бріан не має дозволу від парламенту спустити з суми, яку нарахували аліантські знавці дня 29. січня с. р. в Парижі. Йому сказано, що колиб поступив інакше, то навіть не потребує являтися перед парламент по заяву довіря або недовіря, але нехай зараз уступить зі свого становища.

Зноваж німецький прем'єр др. Сімонс також не має дозволу від німецького парламенту згодитись на таку саму, якої хотять аліанти.

Для того заповідають, що з тої конференції нічого не вийде.

В Парижі вже говорять про ужитте військової сили, щоби змусити Німеччину заплатити воєнне відшкодування, але версальський договір не дає права аліантам ужити військової сили з приводу постанов, які не містяться у версальському договорі. Се може спонукати аліантів до компромісу (угоди) з Німеччиною.

Український театр і гімназія в Ченстохові.

В Ченстохові відбувся перший концерт хору українських збігців під орудою Куліша. В місті функціонує два українські театри.

Для навчання дітей українських збігців заложено українську гімназію.

Життя більшости українських збігців упливає в неможливих умовах недоїдання. Двох уже по

Найновіші вісти.

Як доходять вісти з України, завзята борба анти-большевицька змагаєсь з кожним днем. Народ зрозумів, чим є большевики, проте стараєсь чим скорше їх позбутись.

Франція жадає від Німців всіх промислових інституцій яко відшкодування війни.

В Італії розшираєсь страйк робітників. Крім сего і большевизм розпаношивсь. В Римі народ збурив редакцію часопису большевицького.

До Будапешту їздив бувший цісар австрійський, Кароль. Повідають, що хотів оголоситись цісарем угорським, але не вчинив сего, мабуть побачив много перешкод.

В Англії панує страйк гірняків.

Для Ірландії іменовано віце-короля. Ірландський комітет зібрав в Півн. Америці в двох тижнях 2 мільйони-доларів на поміч.

Між Грецією і Туреччиною панує війна. Греція вже понесла великі втрати в людях у сій війні.

З Бразилії.

В північній часті Парани знаходиться багато опришків. Власти довідавшись про місце їх побуту, зловили вже понад 40 мужа. Між ними много є таких, що убили вже не одного чоловіка.

Фанатики знова починають являтися на границях Рію Гранде і С. Катарини. За ціль взяли собі нападати на безборонний нарід, убивати та рабувати їх майно. Як доходять вісти, ряд паранський вислав в згадані сторони військо в цілі придушення вибріків зфанатизованих опришків.

З Рію пишуть, що один з каєєрів префектури сховав собі не багато, лиш 18 тисяч мільреєсів й зник без сліду.

Недалеко стану Сеара затопився корабель бразилійського Льюду «Убераба» котрий віз почту і пасажирів. Нарід спішив на лодки, щоби ратувати жите, а маринери крали, що могли.

власне сі, котрі посвятились на се. Нарід сеї оселі не спить і на дальше. Прп. СС. побіч школи обслуговують і слабих. Тому сей нарід тепер взяв собі за обовязок поставити шпиталь, щоби серед слабости самому і другим дати приют та поратунок. Крім сего постановили поставити Народний Дім, та зробити в короткім часі загальні збори товариства свого, котре стоїть під ім. Т. Шевченка. При праці, при єдності овіяній духом Христовим мож великих діл допняти. Се кождей наглядно бачить. Честь і подяка належиться Всч. о. Пароху що не жалують труду, та заохоти в сій праці. Честь і Вам Українці, що не марнуєте часу, а працюєте так ревно на ниві народній.

НАША РОЗМОВА.

М. Маллет, п. І. Мороз. Ваша допись в часописі не буде помішена. Коли хочете, щоби рукопись Вам звернути ще й режістрадо — просимо прислати нам марки почтові на оплату пересилки.

Каразіньо, п. О. Безпальків. Обі висилки грошей одержано. Дякуємо. Часопис висилаємо всегда точно.

Аргентина, п. В. Кушнірик. Гроші за передплату часописі одержано. Календар висилаємо.

ДІТЯЧИЙ СВІТ

Як Маруся сонця шукала.

Маруся дуже любила сонце. Рано лиш убралася, уже біжить привитатися з ним. Була йому вдячна за се, що воно так ясно і тепло сьвітило. Часто витягала свої руки до сонця і говорила:

„Ах моє красне, добре сонце!“
Одного дня рано збудившись побачила, що сонця нема, а є темно так темно, що вона паньчошок знайти не могла,

„Де моє сонце — моє ясне сонце“, — сказала сумно. Але Івась її брат, котрий мудрий був і все знав не вмів на се відповісти. Сумно убрала черевички і суконку з синими гузиками. В дверях спіткав її

подивилися так холодно на дівчину, що вона ціла стряслась і побігла в ліс. В лісі станула перед корчином рожі, любиш напевно сонце так як я тож скажи мені де воно нині так довго перебуває“. Корчик рожі шепотів: „О я маю спрагу; мої листки були запорошені, мої пуплішки зівяли, я мав спрагу“.

„Але я питаю за сонцем“, плачучи питала Маруся. „О я спрагнений — співав корчик дальше — але прийшов дощик мої листки пили, мої пуплішки випростувалися, се було так холодно і величаво! А як сонце прийде то пуплішки розцвітуться і воно буде мене цілувати!“ „Так ти думаєш що сонце ще прийде?“ запитала Маруся знову. Але корчик замовк і не хотів відповідати. Маруся пішла сумна дальше в ліс. Нараз став перед нею дуже красний червоний птах. Він сів її на рамени і дививсь в очи. „Що даси мені Марусю як я тобі сонце прикличу?“ — зацьвірінкав він. „Поцілуй солодкий поцілуй“, сказала дівчина обіймила пташка за шию і поцілувала в дзьобок. Він полетів у воздух і сів на найвище дерево в лісі на сам верх. Почав співати, так красно що корчички цвітати і всі лісні зв'їрятка слухали його. Маруся танцювала весело. Бо пташок співав чимраз голоснійше, а чум голоснійше співав, сонце починало яснійше світити, а вкінці цілком закрило хмари. Вітер сів у ніг сонця. Дощ сховався в землю, побіч поля плив величавий потік. „Ах моє всіми любнене сонце!“ закликала Маруся і витягла до него свої рученята. А червоному красному пташкови дала найкрасший поцілуй руками відтак побігла до дому і оповідала Івасеві від початку до кінця. А Івась дивувався з Марусенової пригоди.

Оголошення.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На лінії Фазенда продається земля 15 алькерів; земля добра під управу, в герва-матте і добра вода, хата і прочі господарські будинки. Інтересовані найзголосяться до п. Пегра Красного, Прудентополіс — Парана.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубання дерева до палива, як і до залізничі і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місці (у лісі); за дормента по 1\$600 так са-

військової сили з приводу постанов, які не містяться у версальському договорі. Се може спонукати аліантів до компромісу (угоди) з Німеччиною.

Український театр і гімназія в Ченстохові.

В Ченстохові відбувся перший концерт хору українських збігців під орудою Куліша. В місті функціонує два українські театри.

Для навчання дітей українських збігців заложено українську гімназію.

Життя більшості українських збігців упливає в неможливих умовах недоїдання. Двох уже померло від нестачі їди. Надходячі відтам листи малюють життя збігців в неприглядних красках.

В місті розташована головна управа Українського Червоного Хреста, Український Блакитний Хрест, філія Союзу жінок-Українок, Централі. Є також місцеве бюро вигнанців України.

В Ченстохові в скорому часі передбачується видання „Вістника Ченстоховського Бюро збігців з України“ з широким справочно-інформаційним відділом.

З Польщі.

ЛИТВА НЕ ХОЧЕ ФЕДЕРАЦІЇ З ПОЛЬЩЕЮ.

Варшавські часописи подають звістку, будьтоби уряди Франції, Бельгії та Італії предложили урядам Польщі і Литви заключення федерації між сими обома державами. Литовський уряд заняв в сій справі негативне становище.

УЛЬТИМАТ ЖЕЛІГОВСЬКОМУ.

Як доносить „Екскендл Телеграф“ з Варшави, комісія Ліги Народів звернулась до ген. Желіговського з пропозицією покинути Вильну. Се пропозиція носить характер ультимату.

В ПОГОНІ ЗА БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ.

В варшавській книгарні Гебернтера і Вольфа та кількох других, переведено ревізії в пошукуванні за большевицькою літературою.

Виявилось, що большевики засипують Польщу своїми публікаціями пачкованими в пакетах з заграничною бібулою.

дяться на границях Гіао і Катарини. За ціль взяли собі нападати на безборонний нарід, убивати та рабувати їх майно. Як доходить вісти, ряд паранський вислав в згадані сторони військо в цілі придушення вибриків зфанатизованих опришків.

З Ріо пишуть, що один з касієрів префектури сховав собі не багато, лиш 18 тисяч мільреїсів і зник без сліду.

Недалеко стану Сеара затопився корабель бразилійського Льюїду „Убераба“ котрий віз почту і пасажирів. Нарід спішив на лодки, щоб ратувати жите, а маринери крали, що могли.

В стані Пара розпаношилася жовта фебра, котра много народу пожирає.

НОВА ШКОЛА ПІД ПРОВОДОМ ПРП. СС. СЛУЖЕБНИЦЬ ПР.Д.М. В ОСЕЛІ ІВАІ.

Наш нарід виїхавши з старого краю пережив не одно лихо. Не один, але велике число ніколи не сподівались побачити свої церковці свого обряду, своєї рідної школи. Часи змінились. Нарід, мимо великої біди, не пропав, віджив, просвітивсь. Наш представник український, будучи в Прудентополі так виразивсь: „Ніколи я не сподівався, щоб Українці в Бразилії так любили своє, так держались кріпко своєї народности“. До народу, до оселі, котра справді своє любить чваниться своїм, стоїть непохитно при Неньці-Україні мусить зачислити поселеньців з оселі Іваї між перші числа. Ся оселя майже ціла свідомі-Українці. В місточку всякі уряди, та торговля в руках Українців. Мають они церковцю гарну, мають землю під Народний Дім, мають гарну тепер школу під проводом Прп. СС. Служебниць.

Дня 2. цвітня відбулось посвячення сеї нової школи Прп. СС. Сл. Пр. Д. Посвячення довершив місцевий парох Всч. О. П. Осінчук а проповідь виголосив про потребу школи і виховування діточок Прп. О. Евстахій ЧСВВ. з Прудентополя. Сей день глибоко запишешь, в серцях поселеньців. Старались працювали, журились, але довершили діла. Кождий бачить, яка потреба такої школи, тут в Бразилії і то дивлячись на чужи. Ніхто так не попровадить дітвори, як

як Маруся сонця шукала. Маруся дуже любила сонце. Рано лиш убралася, уже біжить привитатися з ним. Була йому вдячна за се, що воно так ясно і тепло світило. Часто витягала свої руки до сонця і гворила:

„Ах мое красне, добре сонце!“ Одного дня рано збудившись побачила, що сонця нема, а є темно так темно, що вона паньчошок знайти не могла,

„Де мое сонце — мое ясне сонце“, — сказала сумно. Але Івась її брат, котрий мудрий був і все знав не вмів на се відповісти. Сумно убрала черевички і суконку з синими гузиками. В дверях спіткав її дощ.

„Добрий день дощику — сказала дівчинка — чи не здибав ти мого любого сонця?“

„Лиши сонце в спокою“ — сказав дощик.

Але та відповідь не вдоволила Марусі. Аж тут надійшов її вітер на зустріч. „Ах вітрику ти приходиш з далека, певно знаєш де остає сонце“. „Гу-гу-гу“ гудів вітер. Але се не була відповідь. Маруся пішла дальше. Перед нею ішли чорні хмари. „Ах хмари, прошу вас, скажіть мені де треба мені сонця шукати. Ви так близько сонця мешкаєте. Дам вам за се ляльку Олю. Вона має ясне волосе і цілком нова“. „Ми спішимося ми, спішимося немаємо часу“, відповіли хмари і

червоному красному пташкови дала найкрасший поцілуй руками відтак побігла до дому і оповідала Івасеві від початку до кінця. А Івась дивувався з Марусенової пригоди.

Оголошення.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На лінії Фазенда продається земля 15 алькерів; земля добра під управу, є герва-матте і добра вода, хата і прочі господарські будинки. Интересовані най зголосяться до п. Пегра Квасного, Прудентополіс — Парана.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубання дерева до палива, як і до залізниць і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місци (у лісі); за дормента по 1\$600 так само на місци. Знаряди робітничі привезти зі собою. Зголошуватись до Петра Новацкого. Nova Galicia — Estado S-ta Catharina.

ПОТРІБНО ТРАЧІВ до різання дорментів на фазенді Сан Роке, напроти стації São João на лінії полудневій. Платня за кождий дормент по 1\$800 а за дрова по 1\$200 від метра.

Виплата що місяця. Достарчаєся знарядів і всього чого робітники можуть потребувати. Праця запезнена на два роки.

По інформації зголошуватися на адресу:

João Ribas Vassão, União da Victoria. Escriptorio de informação.

На Пальмітах продається шакер: обгороджений, з господарськими будинками, з доброю водою; є герва-матте. Интересовані зголосяться до Михайла Брикайла Прудентополіс — Парана.

Др. Мирослав Шеліговський

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYBA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонніх слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgen“. Пообідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крови в слабостях внутренних. Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополі, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

CONSULTORIO CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araújo.

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жінки і дітей.

При ліченю недуг крові уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляничкових, купую всякі провукта краєві, продаж суртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
Guajuvira Parana

ПЕРША УКРАЇНЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

PONTA GROSSA, rua Vicente Machado № 3—4.

BEVAM AS CERVEJAS da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Luzitana
Curitiba — Porter.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитика, Гамбург, Куритиба, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлантика, Білий, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малина, Помаранч, Солова вода.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалітеті Іраті

Продаю товари різнородні — яких справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годинників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky
Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА

у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерій, від найкращих до найдорозших; касеміри, чисто вовняні пали, готові убрания, коби, полотна, хустки, стязки, капелюхи солом'яні нитки до шиття, вишивана і ручних робіт, зливові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Осип Назарук.

Спомини Гінденбурґа.

(Конець.)

Російські маси вже були сильно проідріжені. Але ніхто не знав, чи 5 чи 8 мільйонів Росіян. З того їх ослаблення вийшов плян їх офензивив: маркувати наступ проти Німців і кинутись на Австрійців. Це й сталося. Під Станиславом розвалилася австрійська армія, зложена зі словянських частин. Де була скріплена Німцями, там остоялася. Тоді Німці вдарили в бік Росіянам від Бродів в напрямі на Тернопіль (19. липня 1917), й одним замахом розбили їх. Австрійська артилерія визначилась в тих боях великою смілістю. Щоб удержувати Петроград в постійній нервозности, висадили Німці війська на острові Езель.

Ця операція відбулася з точністю годинника.

Цікаво пояснює Гінденбурґ факт, що Німці мимо таких невідрадних відносин на західнім фронті мусіли робити офензиву проти — Італії. Річ в тім, що Австрія заявила: не видержу новото італійського наступу (2-го) над Ізонцом. Це — пише Гінденбурґ — було б рівночасне з цілковитим погромом Австрії. Бо Австрія була дуже чутка з того боку, а не з галицького. Над Галичиною все глумилися в австро-угорській армії, кажучи: «Хто програє війну, мусітиме задержати Галичину»... (Кого Бог хоче покарати, тому відбирає розум, каже український народ в Галичині. — О. Н.). З таких причин прийшло в тім часі до офензивив проти Італії...

Пропускаємо інтересні описи дальших боїв на заході й на Балкані, та згадаємо про пляни Німців в Азії, головне тому, щоб згадати про погляди Англіїців на престиж у війні.

З гумором описує Гінденбурґ, як усякі «хатні стратеги» прислали йому різні замітки, вказівки й пляни «в загальних лініях», «щоб не забирати йому дорогого часу». Розуміється, докладніше виконання тих «загальних» вказівок оставляли йому з довірям, що він добре їх виконає. Тільки все напаминали його, щоб смішився. Один з таких «стратегів» з кругів многонадійної молоді написав йому: «Побачите, що ця війна рішиться біля Кіліцу — отож зверніть туди всю нашу свідлу!»

Треба було — пише Гіндебурґ — знайти на карті той Кіліц. Пошукав і знай-

сучий англійський клейнод. І цього рглія Німеччині ніколи не забуде.

Так Англіїці зречалися наступу в гідного місяця й по мало з трудом роте, що могли зробити скоро й сміло.

Дальше описує Гіндебурґ пляни ців, як відібрати Багдад Англіїцям му не прийшло до виконання цих нів.

Діли а панувати буде

Діли, а запануєш — це ключ ет римської дипломатії. Там, де не пом сила, де хоробрість римських воїків безсилна розднувала римська дипломатія одноцільний ворожий собі фр ділила своїх ворогів на поодинокі і побивала їх — їх власним оружжем.

Тої тактики зачинають трпматися іські політики в відношенню до сир Східної Галичини. Поверх півтора р тріває польське панування на нашій лі. За той час були ми свідками різні способів, якими польські політики хот розв'язати східно-галицьке питання. За лося від терору. Перші польські від що прийшли на нашу селю, стріл вишали арештували без розбору всяк що лиш мав відвагу назвати себе Укра цем. Й сплила наша земля кровю ченників, та сльозами їх родия та цго народа, що безсилно мусів приглатися кривавому танцеві, ворога, та кконечним терпіням своїх синів. Старі кі казмати російських фортів, бувші стрійські тюрми заповнювалися з кожднем польського панування на нашій лі новими жертвами ляцького режиму; кої скількості могил не лишила на безпощадна світова війна... Здавалося такого терору не всил видержати ні о народ, а особливо народ, який пере тільки нещастя, що так був виснажен як саме українське населення Східної личини. І на тім власне будували Польки свою роботу, що часть того населеннищуть війною, розстрілами і тюрма а решта без протесту прийме польсь владу над собою і в такий спосіб сно-галицьке питання буде поладжене.

Одначе скоро показалося, що та рахунок цілковито хибний. Населення рніло, маліло чисельно, але кожда крля пролітої крові родила нових мести ків, приготовляла відплату. а голоб обедувала український галицький фр до тої міри, що вже нині поважка польська преса і частина сусильно

Atlantica

Luzitana

Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитика, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі-бре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Солова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибиранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Гавриіл Н. Шірес

КУРИТИБА

Площа Мунісіпал ч. 1—4
Скринка почтова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІЇ — АРМАРІНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтович, обізджає Парану, С. Катарину, Р. Гранде.

**НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА**

у Прудентополи

Містить усеякі найпотрібніші зняряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерій, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи соломяні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимов шалі, перфуми, перфумованє мило, скло, начинє кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завсїгди: хміль, олій до фабр, свїчки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандьокова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitovycz

Prudentopolis Parana

СКЛЕП

НИКИТИ ДОНЬКА

в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, яв також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольві Іраті.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завсїгди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начинє кухонне і прочі зняряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Parana

Печатня со. Валаніан в Прудентополи.

З гумором описує Гіндебург, як усіма «хатні стратеги» приспалали йому різні замітки, вказівки й пляни «в загальних лініях», «щоб не забирати йому дорогого часу». Розуміється, докладніше виконання тих «загальних» вказівок оставляли йому з довірям, що він добре їх виконає. Тільки все напамінали його, щоб спішився. Оден з таких «стратегів» з кругів многонадійної молоді написав йому: «Побачите, що ця війна рішиться біля Кіліцу — отож зверните туди всю нашу силу!»

Треба було — пише Гіндебург — знайти на карті той Кіліц. Пошукав і знайшов — в Азії на північ від Алеппо. Коли старий вождь вдивився в положення цієї місцевости, признав, що хатний стратег мав добре стратегічне чуття. Вправді евентуальні події в околицях Кіліцу не могли рішити про вислід цілої війни, але могла вирішити долю османської держави, якби тільки Англія шукала там рішення або тільки поважно спробувала шукати! Тоді за одним замахом стратили б Турки без ратунку панування над усіма землями на південь від Таврусу. На це потребувала б Англія тільки висадити військо в заливі Александретти і посуватися на схід. В той спосіб черетяла б Туреччині лучність з її сирійськими, мезопотамськими й кавказькими арміями. Доступи до цього заливу боронила вправді одна турецька армія, але вона не мала мубуть ні одної бездатної частини. Бо все, що заслуговувало цю назву, відходило в Сирію й Месопотамію. Також артилерійська оборона в тім місці полягала більше на орієнтальній фантазії, чим на дійсности. Знав це й Енвер-Паша. Він говорив: «Моя одинока надія в тім, що Англіїці не запримітять нашої слабости в тім небезпечнім місці.»

Чи Англіїці могли не знати цього? Мабуть докладно знали! Бо нігде шпіонажа не могла так добре розвиватися, як у сорокатім стовниці ріжних народностей Сирії й Малої Азії. Боятися не мала Англія причини. Чомуж не визискала це місця? Може боялася підволних лодок, а може чула ще в кієтках наслідки висаджування військ у Дарданелях. Може Англіїці схочуть колись вияснити цю таємницю. Про рішаючий у війні напрям англійської думки висказався один високий англійський морський офіцер: Маю виразний наказ, не наражувати на небезпеку слави Англії, здобутої під Трафальгаром. — Ця слава — пише Гіндебург — дійсно велика й оправдана. А є клейводи абстрактної натурі, які становлять скарб народу. В Дарданелях і Скагерраку впали тіні на цей бли-

личини. І на тім власне будували Польки свою роботу, що часть того населення винищуть війною, розстрілали і горма а решта без протесту прийме польську владу над собою і в такий спосіб етно-галицьке питання буде полагожене.

Одначе скоро показалося, що тає рахунок цілковито хибний. Населення приїло, маліло чисельно, але кожда краля пролітої крови родила нових мести ків, приготовляла відплату. а головообеднувала український галицький фрідо тої міри, що вже нині поважні польська преса і частина суспільно розпочали на це звертати увагу полького уряду, стараються звернути дотерішню політику терору на лагідніший шлях.

Цей перший період польський на наших землях закінчилось повнок невдачею ворога; недосягнувши мети, він вкликав через не повинно проліту кра нехить культурного світа до польського міжнародну інтервенцію в наш хосен.

Треба було Полякам з їх дотеперішого шляху завернути і винайти инший спосіб на знищення гайдамацького хлопского племені. В одну хвилю зміняє польська політика свій погляд, чи так крає сказати, прибирає два види. Один досі безпошадний, що всяким законним і незаконним способом нищить далає всякий прояв національної свідомости; другий — з гарними словами на устах про братерство обох народів, з олівингалузькою мира й мішком (що правда бевартієних) польських марок в руці сидить серед українського суспільства тихих, якіб далися взяти з ідейних, а такі просто з грошевих зглядів на польсько-українську угоду. Ця друга фаза розвитку польсько-українського співжиття на галицькій землі, много небезпечніша першої, бо коли період терору в морально кріпив, цей другий зачинає розбивати наш досі одкоцільний фронт.

Як перші ластівки цього нездорового напрямку — це конференції ріжних польських урядовців з провідниками політичних партій Східної Галичини. Їх рачочав «намієник» Галичини др. Галецький. Скликані ним на конференцію провідники українського народу у Сх. Галичині заявили сейчас що управа Сх. Галичині справа міжнародна, та що про праві державне відношення Сх. Галичини Польщі не думають з ним говорити; коли б він цікавився надужиттями польських урядовців і в війська докованими в українським населенню, то радо послужить йому інформаціями.

(Далі буде.)